

Plejeplan for Vejlerne (delprojekt 1 i RigKilde-LIFE)

Gældende for perioden 2022-2032.

Indhold

1. Indledning.....	3
2. Beskyttelsesmæssig status	3
3. Beskrivelse af området og potentiale.....	4
4. Målsætning for Vejlerne.....	4
5. Plejeplan for området.....	5
5.1. Tekniske anlæg	5
5.2. Drift af arealerne	5
5.3. Øvrige retningslinjer	7
Kortbilag 1. Hegn etableret i projektområdet.....	8
Kortbilag 2. Rydninger udført i projektområdet.....	9
Kortbilag 3. Paddeskrab etableret i projektområdet	10
Kortbilag 4. Hydrologitiltag udført i projektområdet.....	11
Kortbilag 5. Skilte opsat i området	12

Ansvarsfraskrivelse

Indeværende plejeplan er udarbejdet som led i LIFE projektet LIFE14 NAT/DK/000606 som støttes økonomisk af EU Kommissionen. I henhold til artikel II.7.2 i General Conditions kan de holdninger og den viden, der kommer til udtryk i rapporten, under ingen omstændigheder blive betragtet som EU Kommissionens officielle holdning og EU Kommissionen er ikke ansvarlig for den videre brug af oplysningerne i rapporten.

1. Indledning

Som en del af EU LIFE-projekt, RigKilde-LIFE, indgår Vejlerne som delområde 1. Delområdet er på 1.569 ha.

Det er målsætningen i LIFE-projektet at opretholde, genskabe og udvide arealet med habitatnaturtyperne rigkær, typekode 7230, kildevæld, typekode 7220 og avneknippemose (typekode 7210). Sekundært er det målet at forbedre tilstanden i strandeng (1330), grå/grøn klit (2130), klithede (2140), tidvis våd eng (6410) og hængesæk (7140), der ofte ligger i mosaik med de prioriterede naturtyper. Målsætningen udspringer fra Natura 2000 planens konkrete mål for områdets naturtyper og arter fra 2010-2015 og er helt eller delvis videreført i seneste Natura 2000 plan (2016-2021).

Denne plejeplan supplerer Natura 2000 handleplanen for Natura 2000 område nr. 16; Løgstør Bredning, Vejlerne og Bulbjerg, med en mere detaljeret plejeplan for de dele af Vejlerne, hvor der i forbindelse med RigKilde-LIFE projektet er udført konkrete indsatser. Den beskriver de tiltag, der kan bruges for at nå de opstillede mål for områdernes udvikling med rigkær, kildevæld, tidvis våd eng og strandeng, og hvordan arealerne skal forvaltes fremover. Planen er gældende for perioden 2022-2032 og vil kunne justeres, såfremt der kommer ny viden på området eller der viser sig nye eller andre muligheder for at forbedre naturtypernes bevaringsstatus.

Plejeplanen er udarbejdet i medfør af aktion F4 i RigKilde-LIFE – projektet. Plejeplanen optages som bilag til Natura 2000- planen 2022-2027 for Natura 2000 område nr. 16; "Løgstør Bredning, Vejlerne og Bulbjerg", hvorved plejeplanen bliver "lovmæssig operationel".

2. Beskyttelsesmæssig status

Natura 2000 området Løgstør Bredning, Vejlerne og Bulbjerg udgøres af habitatområde H16 og fuglebeskyttelsesområderne F8, F12, F13, F19 og F20. Projektområderne er beskyttet jf. NBL. §3.

I projektområderne er der bl.a. kortlagt habitatnaturtyperne rigkær (7230), kildevæld (7220) og strandeng (1330).

Af ynglefugle på udpegningsgrundlaget findes en lang række arter, bl.a. klyde, brushane, plettet rørvagtel, engsnarre og fjordterne.

RigKilde-LIFE projektområder i Vejlerne

3. Beskrivelse af området og potentiale

Vejlerne ligger i Natura 2000 området "Løgstør Bredning, Vejlerne og Bulbjerg" i den nordlige del af Thisted Kommune. Området blev der blev inddæmmet i sidste halvdel af 1800-tallet og holdes i dag lavvandet via et omfattende kanalsystem til hovedslusen ved Bygholm Vejle, af hensyn til ynglende eng- og rørskovsfugle. Området er delvist privatejet af en lang række private lodsejere, dels af Aage V. Jensen Fonden.

Området er på ca. 5.600 ha, og rummer Skandinaviens største samlede rørskovsområde.

En stor del af Vejlerne forvaltes af AVJF. Men mange af de privatejede dele af Vejlerne har været under manglende forvaltning, tilgroning bl.a. som følge af opdelingen i mange smålodder.

Selvom mange af områderne har været afgræsset af kreaturer en del af året, har der udviklet sig en højt voksende vegetation og især pilekrat har spredt sig mange steder. Mange steder har den vandmættede jordbund været intensivt drænet og grøftet, og de grundvandsafhængige naturtyper er truet af unaturlig hydrologi, dels fordi grundvandet ledes bort fra områderne, og dels fordi de tilføres næringsrigt drænvand fra oplandet.

Der er igennem projektet iværksat følgende tiltag:

- Afgræsningen af projektområdet forbedret ved forøgelse af areal og målretning af forpagtning med rette græsningstryk og dyretyper, herunder med nyt hegn på i alt 162,5 ha, incl. led, kreaturovergange, fangfolde, drikkevandsforsyninger og strømforsyninger
- Eksisterende eller potentielt rigkær er forbedret ved rydning af bevoksning på i alt 19,2 ha.
- Hydrologien er blevet forbedret på i alt 69,4 ha, ved at grøfter og dræn er blevet lukket eller omlagt og forsinkelsesbassiner til opsamling af drænvand fra opland er blevet etableret
- paddehuller er etableret
- formidlingsskilte er opsat

4. Målsætning for Vejlerne

Målsætningen for delområdet er ifølge Riggilde-LIFE-projektet, at:

Genskabe og fremme udviklingen af habitatnaturtyperne rigkær (7230) og kildevæld (7210)

5. Plejeplan for området

5.1. Tekniske anlæg

I forhold til publikumsfaciliteter, klargørelse af området til græsning og opsamling af drænvand fra oplandet, er der blevet etableret/sat følgende tekniske anlæg i projektområdet.

1. 162,5 km nyt hegn, incl. led, kreaturovergange, fangfolde, drikkevandsforsyninger og strømforsyninger
2. 1748 m nye grøfter og rørledninger
3. 3 forsinkelsesbassiner
4. 10 paddehuller
5. 4 formidlingskilte

5.2. Drift af arealerne

I den fremtidige forvaltning er det vigtigt at bevare de ryddede og afgræssede områder lysåbne med naturlige hydrologiske forhold.

Retningslinjer for driften af projektområderne:

- Afgræsning skal foregå med kreaturer i perioden 1. april til 1. oktober eller længere, hvis arealets tilstand tillader det. I nogle af de vådeste blødbundsområder kan en kortere udbindingsperiode dog være nødvendig af hensyn til kreaturerens sikkerhed. Græsningstrykket skal følges nøje med henblik på tilpasning.
- Tilskuds fodring må ikke finde sted. Dog kan der i forbindelse med indfangning af dyr foretages let fodring i fangfold. Evt. restfoder fjernes efterfølgende
- Mindst hvert 3. år føres tilsyn med ryddede/slåede arealer, og der følges op med skånsom rydning/slåning af genvækst, såfremt det vurderes at udgøre en trussel for naturtyperne. Thisted Kommune forestår tilsyn og eventuel opfølgning.
- Mindst hvert 3. år føres tilsyn med etablerede paddekrab med henblik på at vurdere, om der er behov for at udføre tilpasninger eller oprensninger. Om nødvendigt iværksættes pleje for at opretholde paddekrabene som egnede levesteder for padder. Endvidere føres tilsyn med, om der sker nytillædninger, fodring eller opsætning af andehuse eller andre påvirkninger, som skal bringes til ophør. Thisted Kommune forestår tilsyn og eventuel opfølgning.

- Mindst hvert 3. år følges op på hydrologiske tiltag, med henblik på at sikre, at afvægegrøfter, forsinkelsesbassiner mv. vedligeholdes i overensstemmelse med det tilsigtede formål. Thisted Kommune forestår tilsyn og eventuel opfølgning.

Forsinkelsesbassiner på matriklerne 6a og 12 i Vesløs By, Vesløs plejes i overensstemmelse med vilkårene i tilladelserne:

- arealerne over vandspejlet vedligeholdes ved en simpel nedslåning (eller afgræsning) af nye vækster hvert eller hvert andet år
- der oprensnes foran ind- og udløb ca. hvert 5. år
- nedslåning af vegetationen (eller afgræsning) omkring bassinerne over vandspejlet og oprensning foran ind- og udløb udføres uden dispensation fra naturbeskyttelseslovens §3
- større træer fældes i den udstrækning de er til gene for vedligeholdelsen af bassinet. Fældningen sker udenfor fuglenes ynglesæson
- for at undgå skyggevirksomhed efterlades der normalt kun større planter nord for bassinet
- afklippet materiale fjernes fra arealerne
- større oprensninger under vandspejl udføres kun efter forudgående dispensation fra natur- og miljømyndighederne
- Plejen udføres af Thisted Kommune

I forbindelse med plejen føres tilsyn med, om der sker ændringer i det tekniske anlæg, fx i form af fejl/defekter eller nye ulovlige tilledninger af drænvand eller lignende, og om nødvendigt følges op med vedligehold eller håndhævelse.

- I løbet af 2023 besigtiges de 4 skilte i delområdet, og det besluttet, om de skal vedligeholdes, ændres eller afvikles efter efterliferperioden. Tilsyn og opfølgning udføres Thisted Kommune.

5.3. Øvrige retningslinjer

Udover ovennævnte bestemmelser for den løbende pleje gælder følgende:

- Hegnsvedligeholdelse er omfattet af græsningsaftalen.

Kortbilag 1. Hegn etableret i projektområdet

Kortbilag 2. Rydninger udført i projektområdet

Kortbilag 3. Paddeskrab etableret i projektområdet

Kortbilag 4. Hydrologitiltag udført i projektområdet

Kortbilag 5. Skilte opsat i området

